

2024/637

2024.3.7.

A BIZOTTSÁG (EU) 2024/637 AJÁNLÁSA

(2023. december 18.)

Szlovénia 2021–2030-as időszakra szóló aktualizált integrált nemzeti energia- és klímatervének tervezetéről, valamint Szlovénia intézkedéseinek az Unió klímasemlegességi célkitűzésével és az alkalmazkodás terén elért előrehaladás biztosításával való összhangjáról

(Csak a szlovén nyelvű szöveg hiteles)

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 292. cikkére,

tekintettel az energiaunió és az éghajlat-politika irányításáról, valamint a 663/2009/EK és a 715/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet, a 94/22/EK, a 98/70/EK, a 2009/31/EK, a 2009/73/EK, a 2010/31/EU, a 2012/27/EU és a 2013/30/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv, a 2009/119/EK és az (EU) 2015/652 tanácsi irányelv módosításáról, továbbá az 525/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2018. december 11-i (EU) 2018/1999 európai parlamenti és tanácsi rendeletre ⁽¹⁾ és különösen annak 9. cikke (2) bekezdésére és 14. cikke (6) bekezdésére,

tekintettel a klímasemlegesség elérését célzó keret létrehozásáról és a 401/2009/EK rendelet, valamint az (EU) 2018/1999 rendelet módosításáról szóló, 2021. június 30-i (EU) 2021/1119 európai parlamenti és tanácsi rendelete ⁽²⁾ és különösen annak 7. cikke (2) bekezdésére,

mivel:

Ajánlások Szlovénia 2021–2030-as időszakra szóló aktualizált integrált nemzeti energia- és klímatervének (a továbbiakban: NEKT) tervezetére vonatkozóan

- (1) Szlovénia 2023. június 29-én nyújtotta be aktualizált integrált nemzeti energia- és klímatervének tervezetét.
- (2) Az (EU) 2018/1999 rendelet (az energiaunió irányításáról szóló rendelet) 3. cikke és I. melléklete meghatározza azokat az elemeket, amelyeket bele kell foglalni az aktualizált integrált nemzeti energia- és klímatervekbe. A Bizottság 2022 decemberében fogadta el az „Iránymutatás a tagállamok számára a 2021–2030-as időszakra vonatkozó nemzeti energia- és klímatervek aktualizálásához” című közleményt ⁽³⁾. Az iránymutatás azonosította a bevált gyakorlatokat, valamint felvázolta az energia- és éghajlatpolitika közelmúltbeli szakpolitikai, jogi és geopolitikai fejleményeit.
- (3) Annak érdekében, hogy a zöld és méltányos átállás felgyorsítása révén stabilizálja az energiabiztonságot és a megfizethetőséget, a Bizottság a REPowerEU tervhez ⁽⁴⁾ kapcsolódóan, és az európai szemeszter 2022. és 2023. évi ciklusának részeként kiemelt hangsúlyt helyezett a tagállamok energia- és éghajlatpolitikai reformjára és beruházási szükségleteire. Ez tükröződik a Szlovéniára vonatkozó 2022. és 2023. évi országjelentésekben ⁽⁵⁾, valamint a Szlovéniának szóló tanácsi ajánlásokban ⁽⁶⁾. A tagállamoknak végleges aktualizált integrált nemzeti energia- és klímatervekben figyelembe kell venniük a legutóbbi országspecifikus ajánlásokat.

⁽¹⁾ HL L 328., 2018.12.21., 1. o.

⁽²⁾ HL L 243., 2021.7.9., 1. o.

⁽³⁾ Iránymutatás a tagállamok számára a 2021–2030-as időszakra vonatkozó nemzeti energia- és klímatervek aktualizálásához (HL C 495., 2022.12.29., 24. o.).

⁽⁴⁾ COM (2022) 230 final.

⁽⁵⁾ SWD (2022) 626 final, SWD (2023) 624 final.

⁽⁶⁾ COM (2022) 626, Ajánlás – A Tanács ajánlása; COM (2023) 624 final, Ajánlás – A Tanács ajánlása.

- (4) A Bizottság a közös kötelezettségvállalási rendelet (*) szerinti nemzeti célértékek teljesítésére vonatkozó ajánlásait arra alapozza, hogy a tagállamok – figyelembe véve a közös kötelezettségvállalási rendelet szerinti rugalmassági mechanizmusok alkalmazására vonatkozó szabályokat – valószínűsíthetően teljesítik-e a 2030-ra kitűzött célokat.
- (5) A szén-dioxid-leválasztásra, -hasznosításra és -tárolásra vonatkozó bizottsági ajánlások célja, hogy áttekintést lehessen kapni e technológiák tervezett nemzeti szintű bevezetéséről, és ezen belül a következőkkel kapcsolatos információkról: a 2030-ig leválasztani tervezett CO₂ éves mennyiségei, a 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (**) hatálya alá tartozó létesítményekből vagy más forrásokból, például biogén forrásokból vagy a levegőből történő közvetlen leválasztásból származó CO₂-leválasztási forrás szerinti bontásban; a tervezett CO₂-szállítási infrastruktúra; valamint a 2030-ra a tervek szerint rendelkezésre álló potenciális belföldi CO₂-tárolási kapacitás és CO₂-befecskendezési térfogat.
- (6) A földhasználat, a földhasználat-változtatáshoz és az erdőgazdálkodáshoz kapcsolódó üvegházhatásúgáz-kibocsátásnak és -elnyelésnek a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó éghajlat- és energiapolitikai keretbe történő beillesztéséről szóló, (EU) 2018/841 európai parlamenti és tanácsi rendelet (*) (a továbbiakban: LULUCF-rendelet) szerinti teljesítményre vonatkozó bizottsági ajánlások a 2021–2025-ös időszak (1. időszak) tekintetében a negatív egyenleg tilalmának a tagállam általi teljesítésével, a 2026–2030-as időszak (2. időszak) tekintetében pedig a tagállam nemzeti célértékével foglalkoznak, figyelembe véve a rugalmassági mechanizmusok alkalmazására vonatkozóan az említett rendeletben meghatározott szabályokat. A Bizottság ajánlásai azt is figyelembe veszik, hogy az 1. időszakban a LULUCF-rendelet hatálya alá tartozó bármely kibocsátástöbblet automatikusan átkerül a közös kötelezettségvállalási rendelet hatálya alá.
- (7) Ahhoz, hogy az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás megfelelően támogassa az energiával és az éghajlatváltozás mérséklésével kapcsolatos célkitűzések elérését, alapvető fontosságú az éghajlatváltozás azon potenciális veszélyeinek azonosítása, valamint az éghajlatváltozással szembeni azon sérülékenységek és kockázatok elemzése, amelyek hatással lehetnek az érintett területekre, lakosságra és ágazatokra. A Bizottság éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra vonatkozó ajánlásai figyelembe veszik, hogy Szlovénia milyen mértékben épített be az aktualizált nemzeti energia- és klímatervébe olyan alkalmazkodási célokat, amelyek figyelembe veszik azokat az éghajlati kockázatokat, amelyek esetlegesen megakadályozhatják, hogy Szlovénia elérje az energiaunió célkitűzéseit és célértékeit. Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást célzó tervezett és végrehajtott konkrét szakpolitikák és intézkedések hiányában veszélyben van az energiaunió különféle dimenzióival kapcsolatos célkitűzések elérése. A villamosenergia-ellátási zavarok kockázata miatt a változó éghajlati viszonyok között folytatott vízgazdálkodás különös figyelmet igényel, mivel az árvizek, a hőség és az aszály hatással vannak az energiatermelésre.
- (8) A megújuló energiára vonatkozó törekvésekkel kapcsolatos bizottsági ajánlások egyrészt az (EU) 2018/1999 rendelet II. mellékletében meghatározott képletet veszik figyelembe, amelynek alapját objektív kritériumok képezik; másrészt pedig a Szlovénia aktualizált nemzeti energia- és klímatervének tervezetéből hiányzó, azon főbb szakpolitikákat és intézkedéseket, amelyek lehetővé teszik, hogy Szlovénia kellő időben és költséghatékonyan teljesítse a megújuló energiára vonatkozó kötelező, 2030-ig elérendő legalább 42,5 %-os uniós célértékhez való

(*) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/842 rendelete (2018. május 30.) a Párizsi Megállapodásban vállalt kötelezettségek teljesítése érdekében a tagállamok által 2021-től 2030-ig kötelezően teljesítendő, az éghajlat-politikai fellépéshez hozzájáruló éves üvegházhatásúgáz-kibocsátás-csökkentések meghatározásáról, valamint az 525/2013/EU rendelet módosításáról (HL L 156., 2018.6.19., 26. o.); a Bizottság a Párizsi Megállapodásban vállalt kötelezettségek teljesítése érdekében a tagállamok által 2021-től 2030-ig kötelezően teljesítendő, az éghajlat-politikai fellépéshez hozzájáruló éves üvegházhatásúgáz-kibocsátás-csökkentések meghatározásáról szóló (EU) 2018/842 rendelet, valamint az (EU) 2018/1999 rendelet módosításáról szóló, 2023. április 19-i (EU) 2023/857 bizottsági rendeletével bevezetett módosításoknak megfelelően (HL L 111., 2023.4.26., 1. o.).

(**) Az Európai Parlament és a Tanács 2003/87/EK irányelve (2003. október 13.) az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységei Közösségen belüli kereskedelmi rendszerének létrehozásáról és a 96/61/EK tanácsi irányelv módosításáról (HL L 275., 2003.10.25., 32. o.).

(*) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/841 rendelete (2018. május 30.) a földhasználat, a földhasználat-változtatáshoz és az erdőgazdálkodáshoz kapcsolódó üvegházhatásúgáz-kibocsátásnak és -elnyelésnek a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó éghajlat- és energiapolitikai keretbe történő beillesztéséről, valamint az 525/2013/EU rendelet és az 529/2013/EU határozat módosításáról (HL L 156., 2018.6.19., 1. o.), az (EU) 2018/841 rendeletnek a hatály, a jelentéstételi és a megfelelési szabályok egyszerűsítése, és a 2030-ra vonatkozó tagállami célértékek meghatározása, valamint az (EU) 2018/1999 rendeletnek a nyomon követés, a jelentéstétel, az előrehaladásra vonatkozó nyomon követés és a felülvizsgálat javítása tekintetében történő módosításáról szóló, 2023. április 19-i (EU) 2023/839 európai parlamenti és tanácsi rendelettel (HL L 107., 2023.4.21., 1. o.) bevezetett módosításoknak megfelelően.

nemzeti hozzájárulását, szem előtt tartva, hogy e célérték a közös törekvések jegyében az (EU) 2018/2001 európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽¹⁰⁾ értelmében a megújuló energiaforrásokból előállított energia előmozdítása tekintetében 45 %-ra növekedjen. A Bizottság ajánlásai továbbá Szlovéniának az említett irányelv 15a., 22a., 23., 24. és 25. cikkében meghatározott konkrét célértékekhez való hozzájárulásán, valamint az irányelv gyors átültetését és végrehajtását célzó kapcsolódó szakpolitikákon és intézkedéseken alapulnak. Az ajánlások az európai szénergiacsomaggal összhangban tükrözik a megújuló energia és különösen a szénergia alkalmazására vonatkozóan az átfogó, hosszú távú tervezés kidolgozásának jelentőségét, így növelve az európai feldolgozóipar és a hálózattüzemeltetők láthatóságát⁽¹¹⁾.

- (9) Az energiahatékonysághoz való nemzeti hozzájárulásra vonatkozó bizottsági ajánlások egyrészt az energiahatékonyságról szóló (EU) 2023/1791 európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽¹²⁾ 4. cikkén és az említett irányelv I. mellékletében szereplő képleten, másrészt pedig az annak végrehajtásához kapcsolódó szakpolitikákon és intézkedéseken alapulnak.
- (10) A Bizottság ajánlásai – az orosz fosszilis tüzelőanyagoktól való függőség mielőbbi felszámolása érdekében – különös figyelmet fordítanak a REPowerEU terv végrehajtásához szükséges célértékekre, célkitűzésekre és hozzájárulásokra, valamint a kapcsolódó szakpolitikákra és intézkedésekre. Emellett figyelembe veszik a „Gázmegtakarítás a téli ellátásbiztonságért” csomag⁽¹³⁾ végrehajtásából levont tanulságokat is. Az ajánlások tükrözik, hogy a villamosenergia-ágazati kockázatokra való felkészülésről szóló (EU) 2019/941 európai parlamenti és tanácsi rendeletből⁽¹⁴⁾ és a földgázellátás biztonságáról szóló (EU) 2017/1938 európai parlamenti és tanácsi rendeletből⁽¹⁵⁾ eredő kötelezettségek fényében, valamint az energiatárolásról szóló bizottsági ajánlással⁽¹⁶⁾ összhangban alapvető fontosságú, hogy az energiarendszer reziliensebb legyen.
- (11) A Bizottság ajánlásai figyelembe veszik, hogy a rugalmasság szerepének megerősítése, valamint a fogyasztók szerepvállalásának növelése és védelme érdekében fel kell gyorsítani a belső energiapiac integrációját. A Bizottság ajánlásai azt is szem előtt tartják, hogy az (EU) 2018/1999 rendelet 3. cikkében és az (EU) 2023/2407 bizottsági ajánlásban⁽¹⁷⁾ foglalt követelményekkel összhangban lényeges az energiaszegény háztartások számának felmérése is.
- (12) A Bizottság ajánlásai annak fontosságát is tükrözik, hogy fejlesztési és gyártási kapacitásuk növelése érdekében kellő mértékben kell a tiszta energiával kapcsolatos kutatásba és innovációba történő beruházásokat biztosítani, ezen belül az energiaigényes iparágakra és más vállalkozásokra vonatkozó megfelelő szakpolitikákat és intézkedéseket kell megvalósítani; továbbá a „nettó zero” ipar igényeinek kielégítése, valamint az erős, versenyképes és tiszta gazdaság Unión belüli megszilárdítása érdekében szükség van a munkaerő továbbképzésére is.
- (13) A Bizottság ajánlásai a Párizsi Megállapodás keretében tett, a fosszilis tüzelőanyagok használatának fokozatos csökkentésére irányuló kötelezettségvállalásokra, valamint a fosszilis tüzelőanyagokat érintően nyújtott támogatások fokozatos kivezetésének fontosságára épülnek.

⁽¹⁰⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/2001 irányelve (2018. december 11.) a megújuló energiaforrásokból előállított energia használatának előmozdításáról (HL L 328., 2018.12.21., 82. o.), az (EU) 2018/2001 irányelvnek, az (EU) 2018/1999 rendeletnek és a 98/70/EK irányelvnek a megújuló energiaforrásokból előállított energia előmozdítása tekintetében történő módosításáról, valamint az (EU) 2015/652 tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2023. október 18-i (EU) 2023/2413 európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL L, 2023/2413., 2023.10.31., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj>) bevezetett módosításoknak megfelelően.

⁽¹¹⁾ Közlemény a szénergiára vonatkozó európai cselekvési tervről, COM (2023) 669 final, 2023.10.24. és Közlemény az EU tengeri megújuló energiára vonatkozó törekvéseinek megvalósításáról, COM (2023) 668 final.

⁽¹²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/1791 irányelve (2023. szeptember 13.) az energiahatékonyságról és az (EU) 2023/955 rendelet módosításáról (HL L 231., 2023.9.20., 1. o.).

⁽¹³⁾ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak – „Gázmegtakarítás a téli ellátásbiztonságért”, COM (2022) 360 final.

⁽¹⁴⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/941 rendelete (2019. június 5.) a villamosenergia-ágazati kockázatokra való felkészülésről és a 2005/89/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 158., 2019.6.14., 1. o.).

⁽¹⁵⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/1938 rendelete (2017. október 25.) a földgázellátás biztonságának megőrzését szolgáló intézkedésekről és a 994/2010/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 280., 2017.10.28., 1. o.).

⁽¹⁶⁾ A Bizottság ajánlása (2023. március 14.) az energiatárolásról – a dekarbonizált és biztonságos uniós energiarendszer támogatása (HL C 103., 2023.3.20., 1. o.).

⁽¹⁷⁾ A Bizottság (EU) 2023/2407 ajánlása (2023. október 20.) az energiaszegénységről, C:2023/4080 (HL L 2023/2407., 2023.10.23, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj>).

- (14) A Bizottság beruházási szükségletekre vonatkozó ajánlásai annak értékeléséből indulnak ki, hogy az aktualizált terv tervezete az energiaunió valamennyi dimenziója tekintetében általános áttekintést nyújt-e a célkitűzések, céltértek és hozzájárulások eléréséhez szükséges beruházási szükségletekről; feltünteti-e a finanszírozási forrásokat, megkülönböztetve a magán- és az állami forrásokat; valamint felvázolja-e a Szlovénia helyreállítási és rezilienci-építési tervével, Szlovénia területi igazságos átmenet tervével és az európai szemeszter keretében kiadott 2022–2023-as országspecifikus ajánlásokkal összhangban lévő beruházásokat, és magában foglalja-e a tervezett szakpolitikák és intézkedések megalapozott makrogazdasági értékelését. A NEKT-nek a beruházási biztonság támogatása érdekében biztosítani kell a nemzeti szakpolitikák és intézkedések átláthatóságát és kiszámíthatóságát.
- (15) A Bizottság ajánlásai tükrözik a széles körű regionális konzultáció alapvető fontosságát, valamint azt, hogy az Aarhusi Egyezményrel ⁽¹⁸⁾ összhangban biztosítani kell a tervvel kapcsolatos korai és inkluzív konzultációt, és ezen belül a nyilvánosság hatékony, kellő tájékoztatás és elegendő időkeret melletti részvételét.
- (16) A Bizottság igazságos átmenetre vonatkozó ajánlásai annak értékelését tükrözik, hogy Szlovénia terve kellő részletességgel azonosítja-e az éghajlatvédelmi és energetikai átállás releváns társadalmi, foglalkoztatási és készségfejlesztési hatásait, és felvázol-e az igazságos átmenetet támogató, ugyanakkor az emberi jogok és a nemek közötti egyenlőség előmozdításához egyaránt hozzájáruló megfelelő kísérő szakpolitikákat és intézkedéseket.
- (17) A Bizottság Szlovéniának szóló ajánlásait az aktualizált NEKT tervezetének értékelése ⁽¹⁹⁾ támasztja alá, amelyet ezzel az ajánlással együtt tesznek közzé.
- (18) A 2024. június 30-ig benyújtandó végleges aktualizált integrált NEKT kidolgozása során Szlovéniának kellő mértékben figyelembe kell vennie ezeket az ajánlásokat.

Ajánlások az Unió klímasemlegességi célkitűzésével és az alkalmazkodás terén elérendő előrehaladás biztosításával való összhangra vonatkozóan

- (19) Az (EU) 2021/1119 rendelet (európai klímarendelet) értelmében a Bizottságnak értékelnie kell a nemzeti intézkedéseknek a klímasemlegességi célkitűzéssel és az alkalmazkodás terén elérendő előrehaladás biztosításával való összhangját. A Bizottság értékelte Szlovénia intézkedéseinek e célkitűzésekkel való összhangját ⁽²⁰⁾. Az alábbi ajánlások az értékelés eredményein alapulnak. Szlovéniának kellően figyelembe kell vennie, és az európai klímarendelettel összhangban nyomon kell követnie ezeket az ajánlásokat.
- (20) A megalapozott kockázatértékelés az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást célzó stratégiai és megfelelően kalibrált szakpolitika előfeltétele. A legújabb éghajlattudománnyal kapcsolatos eredményekre és a stressztesztelés eredményeire kell épülnie, valamint rendszeresen frissíteni kell az éghajlatváltozással szemben leginkább sérülékeny népességcsoportok, infrastruktúrák és ágazatok azonosítása érdekében. A szükséges léptékű és valamennyi érintett ágazatban megvalósuló hatékony alkalmazkodáshoz egyértelmű megbízatással rendelkező irányítási és koordinációs struktúrára van szükség, amely magas szintű politikai támogatást élvez. Ez a struktúra magában foglalhat egy társadalmi munkacsoportot vagy bizottságot. Annak érdekében, hogy segítse a tagállamokat az átfogó nemzeti alkalmazkodási stratégiák, tervek és szakpolitikák aktualizálásában és végrehajtásában, a Bizottság 2023 júliusában iránymutatásokat fogadott el ⁽²¹⁾. Az elszámoltathatóság fenntartásához és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást célzó szakpolitika fejlesztéséhez szükség van az alkalmazkodási erőfeszítések nyomon követésére és értékelésére. Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás finanszírozására különböző uniós finanszírozási eszközök mozgósíthatók. Az éghajlatváltozás hatásaival szembeni rezilienciával kapcsolatos megfontolásokat előtérbe kell helyezni, amikor a tagállamok a releváns uniós alapok keretében kidolgozzák nemzeti terveiket. A kiadások egyike sem okozhat kárt az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásban: azaz nem növelheti a kedvezményezettek vagy mások sérülékenységét. Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás beruházási szükségletei egyre nőnek, és a következő évtizedekben fel fog gyorsulni. A jobb finanszírozást az igazgatáshoz és a végrehajtáshoz szükséges megfelelő kapacitásnak és szakértelemnek kell kísérnie a kiadások és az abszorpciós kapacitás minőségének biztosítása és a hibás alkalmazkodás elkerülése érdekében. Az állami és magánfinanszírozás mellett innovatív finanszírozási eszközöket is fel lehetne tárni a magánszektorral és a pénzügyi intézményekkel való együttműködés révén.

⁽¹⁸⁾ A környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló, 1998. június 25-i egyezmény (Aarhusi Egyezmény)

⁽¹⁹⁾ SWD(2023) 924.

⁽²⁰⁾ Az uniós éghajlat-politikai fellépésről szóló 2023. évi eredményjelentés, COM(2023) 653 final, valamint bizottsági szolgálati munkadokumentum: Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás terén az egyes tagállamokban az európai klímarendeletnek megfelelően elért eredmények értékelése, SWD(2023) 932.

⁽²¹⁾ A Bizottság közleménye – Iránymutatások az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra vonatkozó tagállami stratégiákhoz és tervekhez, C/2023/4802 (HL C 264., 2023.7.27., 1. o.).

- (21) Az éghajlatváltozáshoz való rendszerszintű alkalmazkodóképesség kulcsfontosságú a potenciális károk megelőzése vagy enyhítése, illetve a lehetőségek kihasználása és a következmények kezelése szempontjából. Az éghajlatváltozás fizikai hatásai a vártnál gyorsabb ütemben alakulnak. Az alkalmazkodóképesség terén előrelépésre van szükség a kormányzat minden szintjén, csakúgy mint a köz- és a magánszektorban, és ehhez fokozni kell a sebezhetőségekkel és a kockázatokkal kapcsolatos tudatosságot. Számos éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra irányuló beavatkozás helyi és regionális szinten kezdődik. A helyi önkormányzatok kulcsszerepet játszanak a nyilvánosság bevonása és a helyi fellépések előmozdításában. Érdemi eszmecserékre és összehangolt fellépésre van szükség a kormányzás valamennyi szintjén. A magánszektor érdekelt felei a változás hajtómotorjai, mivel információkat, erőforrásokat, kapacitásokat és finanszírozást biztosítanak.
- (22) A természet alapú megoldások hatékony és költséghatékony alkalmazkodási és mérséklési lehetőségeket kínálnak, ha bevezetésüket stratégiai keretek, szakpolitikák és finanszírozás révén ösztönzik. E megoldások akár önállóan is végrehajthatók, de technológiaiabb jellegű vagy infrastruktúra-alapú megoldásokkal kombinálva más alkalmazkodási és mérséklési intézkedésekbe is integrálhatók. A végrehajtás során figyelembe kell venni az ökoszisztémák összetettségét, az éghajlatváltozás várható hatásait, a helyi körülményeket, a kapcsolódó érdekeket és értékeket, valamint a társadalmi-gazdasági feltételeket,

AJÁNLIJA, HOGY SZLOVÉNIA HOZZA MEG AZ ALÁBBI INTÉZKEDÉSEKET:

AZ (EU) 2018/1999 RENDELET SZERINTI AKTUALIZÁLT NEMZETI ENERGIA- ÉS KLÍMATERV TERVEZETE TEKINTETÉBEN:

1. Egészítse ki a közös kötelezettségvállalási rendelet szerinti nemzeti üvegházhatásúgáz-kibocsátási célérték teljesítéséhez várhatóan hozzájáruló meglévő és tervezett szakpolitikákra és intézkedésekre vonatkozó információkat, különösen a közlekedési ágazat, valamint a CO₂-tól eltérő, az energiaiparból, ipari folyamatokból, termékfelhasználásból, mezőgazdaságból és hulladékgazdálkodásból származó kibocsátások – köztük a metán-, a N₂O- és az F-gáz-kibocsátások – tekintetében. egyértelműen határozza meg e szakpolitikák és intézkedések hatályát, ütemezését és lehetőség szerint az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentésére gyakorolt várható hatását, többek között az uniós finanszírozási programok, például a közös agrárpolitika keretében megvalósuló intézkedések tekintetében.
2. Azonosítsa a 2030-ig évente leválasztható szén-dioxid-kibocsátás mennyiségét, beleértve a forrást is. Részletezze a leválasztott szén-dioxid szállításának módját. Azonosítsa a 2030-ig rendelkezésre álló teljes szén-dioxid-tárolási kapacitást és -befecskendezési térfogatot.
3. Határozza meg az (EU) 2018/841 rendeletben rögzítettek szerinti nemzeti LULUCF-célérték eléréséhez vezető konkrét pályamodellt. Adjon meg részleteket a tervezett intézkedésekre vonatkozóan, és foglaljon a tervbe további intézkedéseket a LULUCF-ágazatban, számszerűsítve azok várható hatásait annak biztosítása érdekében, hogy ebben az ágazatban az üvegházhatásúgáz-elnyelés hatékonyan igazodjon a negatív egyenleg 2025-ös 'tilalmára' vonatkozó szabályhoz, a 2030-ra kitűzött, -310 Mt CO₂-egyenérték uniós nettó elnyelési célértékhez és az (EU) 2018/841 rendeletben meghatározott - 212 kt CO₂-egyenérték országspecifikus elnyelési célértékhez. Nyújtson egyértelmű tájékoztatást arról, hogy a közfinanszírozást (mind az uniós alapokat, többek között a közös agrárpolitikát, mind az állami támogatást) és a karbongazdálkodási rendszereken keresztül megvalósuló magánfinanszírozást hogyan használják fel következetesen és hatékonyan a nettó elnyelés nemzeti célértékének teljesítéséhez. Nyújtson tájékoztatást az (EU) 2018/1999 rendelet V. mellékletének 3. részével összhangban a nyomon követést, a jelentéstételt és az ellenőrzést szolgáló magasabb szintű/pontos földrajzi adatkészletek javítása terén elért eredményekről és az azok terén megvalósítandó előrehaladásról.
4. Bocssáson rendelkezésre további elemzést az éghajlatváltozással szembeni releváns sérülékenységekről és kockázatokról a nemzeti célkitűzések, célértékek és hozzájárulások, valamint az energiaunió különböző dimenzióihoz tartozó szakpolitikák és intézkedések tekintetében. Körvonalazza alaposabban és számszerűsítse az energiaunió azon konkrét célkitűzéseit és szakpolitikáit, amelyek az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást célzó szakpolitikáknak és intézkedéseknek támogatniuk kell. Határozzon meg megfelelő részletességgel az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást célzó olyan további szakpolitikákat és intézkedéseket, amelyek támogatják Szlovénia energiaunió keretében kitűzött nemzeti célkitűzéseinek, célértékeinek és hozzájárulásainak teljesítését.
5. Jelentős mértékben fokozza az (EU) 2018/2001 irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében meghatározott, 2030-ra vonatkozó kötelező uniós megújulóenergia-célértékhez való hozzájárulásként a megújuló energiaforrások legalább 46 %-os részarányára irányuló törekvéseket, az (EU) 2018/1999 rendelet II. mellékletében szereplő képlettel összhangban. A tervbe foglalja bele az (EU) 2018/1999 rendelet 4. cikke a) pontjának (2) alpontja szerinti, a 2025-re és 2027-re vonatkozó referenciaértékek elérését szolgáló ütemterv-előirányzatot.

6. Bocsássa rendelkezésre a megújulóenergia-technológiák bevezetésének becsült ütemterveit és hosszú távú tervét a következő 10 évre vetítve, kitekintéssel 2040-ig. A tervbe a módosított (EU) 2018/2001 irányelvvel összhangban foglalja bele az innovatív megújulóenergia-technológiákra vonatkozó indikatív célértéket. A tervbe foglaljon bele konkrét célértékeket, amelyek hozzájárulnak a nem biológiai eredetű megújuló üzemanyagokra vonatkozó, 2030-ig elérendő kötelező részcéltértekhez. Erősítse meg a 2021–2025-ös és a 2026–2030-as időszakokra vonatkozó kötelező fűtési és hűtési célt, valamint a tervbe foglalja bele a módosított (EU) 2018/2001 irányelv IA. mellékletében foglalt kiegészítések elérése érdekében alkalmazott indikatív célértéket. A tervbe foglalja bele a fejlett bioüzemanyagokra és nem biológiai eredetű megújuló üzemanyagokra vonatkozó részcélt, biztosítva a nem biológiai eredetű megújuló üzemanyagok 2030-ra vonatkozó minimumszintjének betartását.
7. A tervbe foglalja bele a szakpolitikákat és intézkedéseket kellő részletességgel és számszerűsítéssel oly módon, hogy Litvánia kellő időben és költséghatékonyan teljesíthesse a megújuló energiára vonatkozó kötelező, 2030-ig elérendő 42,5 %-os uniós célértékhez való nemzeti hozzájárulását, törekedve arra, hogy e célértéket a közös törekvések jegyében 45 %-ra növeljék. Ismertesse különösen azt, hogy miként tervezi felgyorsítani az engedélyezést, és részletezze azokat a megújulóenergia-technológiákat, amelyek esetében gyorsabb és egyszerűbb eljárásokkal „megújuló energiaforrások hasznosításának felgyorsítására alkalmas célterületet” kíván kijelölni. Ismertesse, hogy megújulóenergia-adásvételi megállapodások, származási garanciák, valamint a saját fogyasztás és az energiaközösségek előmozdítását elősegítő keret bevezetése révén miként tervezi felgyorsítani a megújuló energiaforrások elterjedését. Ismertesse, hogy a közlekedési ágazatban az üzemanyag-forgalmazókra vonatkozó kötelezettség kialakítását, valamint a hidrogén iparban való előmozdítása és az Uniónak a megújuló hidrogén kereskedelmére való felkészítése érdekében folytatott hasonló intézkedéseket miként tervezi teljesíteni. Biztosítson konkrét intézkedéseket a fűtési és hűtési ágazatban és különösen a távfűtési és -hűtési ágazatban a megújuló energiaforrások elterjedésének felgyorsítására és a fosszilis tüzelőanyagok fokozatos kivezetésére, valamint a villamosenergia-, illetve a fűtési és hűtési hálózatok közötti integrációt elősegítő keret biztosítására, és a megújuló energiaforrásokon alapuló hatékony távfűtési és -hűtési infrastruktúra fejlesztésére vagy korszerűsítésére.
8. A tervbe foglaljon bele a bioenergia iránti keresletre és kínálatra vonatkozó, ágazatokra bontott előrejelzéseket, valamint bocsássa rendelkezésre az energiatermelésre használt erdei biomassa importjával és forrásával kapcsolatos adatokat. A tervbe foglalja bele az erdei biomassa 2021–2030-as időszakot érintő energetikai célú belföldi kínálatának a módosított (EU) 2018/2001 irányelv 29. cikkében foglalt megerősített fenntarthatósági kritériumokkal összhangban álló értékelését, valamint annak értékelését, hogy az erdei biomassa energiatermelési célú tervezett felhasználása összeegyeztethető-e Szlovéniának a felülvizsgált LULUCF-rendelet szerinti kötelezettségeivel, különösen a 2026–2030-as időszakokra vonatkozóan, és jelölje meg a szóban forgó összeegyeztethetőséget biztosító nemzeti intézkedéseket és szakpolitikákat is. A tervbe foglalja bele a biometán fenntartható előállításának előmozdítását célzó további intézkedéseket, figyelembe véve Szlovénia fenntartható biogáz-/biometán-potenciálját és -termelését, a földgázfogyasztás profilját, a meglévő infrastruktúrát, a fermentációs maradék felhasználását és a biogén CO₂ alkalmazásait.
9. Bocsássa rendelkezésre a lehető legrészletesebben a módosított (EU) 2018/2001 irányelv rendelkezéseinek átültetését és végrehajtását célzó jogalkotási és nem jogalkotási szakpolitikák és intézkedések elfogadásához vezető lépések várható ütemtervét, különösen az előző pontokban foglalt intézkedések tekintetében.
10. A tervbe foglalja bele az Unió 2030-ra kitűzött kötelező végsőenergia-fogyasztási célértékéhez való, az (EU) 2023/1791 irányelv 4. cikke és I. melléklete szerinti, vagy az említett irányelv 4. cikkének (5) bekezdése alapján a Bizottság által az egyes tagállamoknak 2024. március 1-jéig benyújtandó korrigált indikatív nemzeti hozzájárulással megegyező, végsőenergia-fogyasztás alapján meghatározott nemzeti energiahatékonysági hozzájárulást. A tervbe foglalja bele az (EU) 2023/1791 irányelv 4. cikke és I. melléklete szerinti, az Unió indikatív primerenergia-fogyasztási célértékéhez való, a primerenergia-fogyasztás alapján meghatározott nemzeti energiahatékonysági hozzájárulást. Ágazatonkénti bontásban foglalja bele a tervbe az összes közintézmény által elérendő energiafogyasztás-csökkentés mennyiségét és a közintézmények tulajdonában lévő, évente felújítandó fűtött és/vagy hűtött épületek teljes alapterületét vagy az ily módon elérendő éves energiamegtakarítást. A tervbe foglalja bele, hogy az energiamegtakarítási kötelezettség céljából miként állapították meg az éves megtakarítási arányt és a számítási alapértéket.
11. Határozzon meg az energiahatékonysági nemzeti hozzájárulások elérését szolgáló teljeskörű szakpolitikákat és intézkedéseket, különös tekintettel az energiahatékonyság elsődlegességének elvének végrehajtására. Határozzon meg az energiahatékonyság finanszírozására irányuló megbízható programokat és támogatási rendszereket, amelyek képesek a magánberuházások és további társfinanszírozás mozgósítására. Határozzon meg energiatakarékossági intézkedéseket a halmozott végfelhasználási energiamegtakarítás előírt mennyiségének 2030-ig történő elérése érdekében, továbbá olyan intézkedéseket, amelyek az energetikai auditok és az energiagazdálkodási rendszerek előmozdítását célozzák.

12. A tervbe foglalja bele a rendkívül energiahatékony és dekarbonizált nemzeti épületállomány biztosításához és a meglévő épületek 2050-ig kibocsátásmentes épületekké való átalakításához szükséges aktualizált célkitűzéseket. A tervbe foglalja bele a 2030-ra és 2040-re vonatkozó köztes mérföldköveket, valamint ezek összehasonlítását a legújabb hosszú távú felújítási stratégiával.
13. Ismertesse továbbá, hogy miként fogja Szlovénia jelentősen megerősíteni az energiabiztonság dimenzióját, különösen az energiaforrások diverzifikálására és az orosz fosszilis tüzelőanyagokból származó energiaellátás csökkentésére irányuló egyértelmű célkitűzések meghatározása révén. A tervbe foglalja bele az e célkitűzések 2030-ig történő elérését célzó, részletesen bemutatott szakpolitikákat és intézkedéseket. Erősítse meg az energiarendszer rezilienciáját, különösen az energiatárolás kiépítésére vonatkozó célkitűzés meghatározásával, valamint az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás szükségességének az energiarendszerbe való beépítését célzó szakpolitikák és intézkedések előterjesztésével, tisztázza a nukleáris energia Szlovénia energiaszerkezetében betöltött lehetséges szerepét, figyelembe véve a nukleáris anyagok, tüzelőanyagok, tartalék alkatrészek és szolgáltatások diverzifikációját és hosszú távú ellátását, valamint a nukleáris hulladék hosszú távú kezelését, különös tekintettel új atomerőműblokkok tervezett építésére. Értékelje, hogy az olajinfrastruktúra (finomító, olajtartalékok) igazodik-e az olajkereslet várható csökkenéséhez és az alacsonyabb szén-dioxid-kibocsátású alternatívák felé való elmozduláshoz.
14. A rugalmassági igények értékelésének fényében állapítson meg egyértelmű célkitűzéseket és célértékeket az energiarendszer rugalmasságának javítása érdekében hozandó keresletoldali válaszingtézkedésekre vonatkozóan, és ismertesse, hogy miként könnyítené meg a módosított (EU) 2018/2001 irányelv 20a. cikkével összefüggésben az energiarendszer integrációját. Alakítson ki versenyképesebb kiskereskedelmi piacokat és a kiskereskedelmi piacon növelje a tudatos fogyasztói magatartás szintjét a szolgáltatóváltás ösztönzésével, a keresletoldali válasz és saját fogyasztás elősegítésével, a kiskereskedelmi ajánlatok és azok összehasonlíthatóságának egyszerűsítésével.
15. Szolgáltasson további részleteket az energiaszegénység elleni nemzeti cselekvési terv és a 2024-ben indítandó, az energiaszegénység enyhítésére irányuló terv végrehajtásáról és nyomon követéséről, figyelembe véve az (EU) 2023/2407 ajánlást. Szolgáltasson további részleteket az energiaszegénységgel foglalkozó stratégiai tanácsról, és fejlessze tovább az energiaszegénység helyi szinten való enyhítését célzó javasolt intézkedéseket.
16. Pontosítsa a tiszta technológiák bevezetésére irányuló kutatásra, innovációra és versenyképességre vonatkozó nemzeti célkitűzéseket, és határozza meg a 2030-ig, illetve 2050-ig alkalmazandó pályamodellt az ipar dekarbonizációjának és a vállalkozások klímasegélyes és körforgásos gazdaságra való átállásának támogatása érdekében. Alakítson ki a nettó zéró projektek, köztük az energiaigényes iparágak szempontjából releváns projektek kidolgozását előmozdító szakpolitikákat és intézkedéseket. Ismertesse az engedélyezési eljárásokra vonatkozó kiszámítható és egyszerűsített szabályozási keretet, és vázolja fel, hogy szükség esetén hogyan egyszerűsödik a nemzeti finanszírozáshoz való hozzáférés. Mutasson be részletes szakpolitikákat és intézkedéseket, amelyek az energiarendszer digitalizálását, a tiszta energiával kapcsolatos készségek fejlesztését, valamint a kulcsfontosságú kibocsátásmentes alkotóelemek és berendezések reziliens és fenntartható ellátási láncait célzó nyitott kereskedelem elősegítését szolgálják.
17. Pontosítsa az energia- és éghajlat-politikai célértékek eléréséhez szükséges magánberuházások mozgósításához szükséges reformokat és intézkedéseket. Adjon átfogó és következetes áttekintést a köz- és magánberuházások tekintetében jelentkező összesített és ágazatonkénti szükségletekről. Egészítse ki a gazdaság egészére kiterjedő, felülről építkező megközelítést egy alulról építkező projektspecifikus értékeléssel. A tervbe foglalja bele a teljes beruházási szükséglet bontását, és adjon meg a nemzeti, regionális és uniós finanszírozási forrásokra, valamint a mozgósítandó magán pénzügyi forrásokra vonatkozó további információkat. Adjon rövid leírást az állami költségvetésből finanszírozott, valamint a támogatásokat, kölcsönöket, technikai segítségnyújtást és állami garanciákat felhasználó vegyesfinanszírozási pénzügyi eszközök révén finanszírozott szakpolitikák és intézkedések végrehajtására kiválasztott pénzügyi támogatási rendszerek típusairól, beleértve a nemzeti fejlesztési bankok szerepét az adott rendszerekben és/vagy a magánfinanszírozás mozgósításának módját. Finanszírozási forrásként vegye fontolóra a közös kötelezettségvállalási rendelet szerinti, más tagállamok részére történő jogosultság-átruházások költséghatékony alkalmazását. Bocsássa rendelkezésre a tervezett szakpolitikák és intézkedések makrogazdasági hatásának részletes értékelését.
18. Válaszolja fel, hogy az aktualizált tervben foglalt szakpolitikák és intézkedések miként állnak összhangban Szlovénia nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervével és a REPowerEU-fejezettel.

19. Ismertesse részletesen, hogy Szlovénia hogyan kívánja fokozatosan kivezetni a fossziliztüzelőanyag-támogatásokat.
20. Adjon részletes tájékoztatást az éghajlatvédelmi és energetikai átállás társadalmi, foglalkoztatási és készségfejlesztési következményeiről, illetve egyéb elosztási hatásairól, valamint az igazságos átmenetet támogató tervezett célkitűzésekről, szakpolitikákról és intézkedésekről. Határozza meg a támogatási formát, a kezdeményezések hatását, a célcsoportokat és az elkülönített forrásokat, figyelembe véve a klímasemlegességre való méltányos átállás biztosításáról szóló tanácsi ajánlást ⁽²²⁾. A tervbe a lehetőségekhez mérten foglaljon bele több olyan elemet, amelyek alapján megfelelő elemzés végezhető a jövőbeli Szociális Klímatervnek az (EU) 2023/955 rendelettel ⁽²³⁾ összhangban történő elkészítéséhez, beleértve annak ismertetését, hogy miként szándékozik értékelni az épület-, közúti közlekedési és további ágazatokra vonatkozó, tüzelőanyag-égetéssel kapcsolatos kibocsátáskereskedelmi rendszernek a legsérülékenyebb csoportokra gyakorolt kihívásait és társadalmi hatásait, továbbá hogy miként szándékozik azonosítani a lehetséges kedvezményezetteket és a vonatkozó szakpolitikai keretet. Ismertesse, hogy a NEKT-ben meghatározott szakpolitikai keret hogyan járul hozzá Szlovénia Szociális Klímatervének elkészítéséhez, és hogyan biztosítják a két terv közötti összhangot.
21. Foglalja össze a különböző szereplők által kifejtett véleményeket, és azt, hogy a terv miként integrálja a konzultációk során kifejezésre jutott álláspontokat.
22. Fokozza a regionális együttműködést a szomszédos tagállamokkal és a kialakult regionális együttműködési kereteken belül, mint például a közép- és délkelet-európai energetikai összeköttetések (CESEC) magas szintű munkacsoportja. Ismertesse, hogy az (EU) 2023/2413 irányelv 9. cikkével összhangban Szlovénia miként tervezi 2025-ig létrehozni a többi tagállammal való együttműködés keretét. Folytassa a gázellátás biztonságát szolgáló, még szükséges kettő fennmaradó kétoldalú szolidaritási megállapodás aláírására irányuló erőfeszítéseket a szomszédos országokkal (Ausztria és Magyarország).

A NEMZETI INTÉZKEDÉSEKNEK A KLÍMASEMLEGESSÉGI CÉLKITŰZÉssel ÉS AZ ALKALMAZKODÁS TERÉN ELÉRENDŐ ELŐREHALADÁS BIZTOSÍTÁSÁVAL VALÓ, AZ (EU) 2021/1119 RENDELET SZERINTI ÖSSZHANG TEKINTETÉBEN

1. Készítsen a kockázatokra és sérülékenységekre vonatkozó átfogó elemzést, ideértve többek között a mezőgazdasághoz, erdőgazdálkodáshoz, vízgazdálkodáshoz, egészségügyhöz és energiához hasonló ágazatokat. Lásza el megbízatással azt az irányítási struktúrát, amely valamennyi ágazatban és közigazgatási szinten képes támogatni a hatékony tervezést, a megoldások bevezetését és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásba való beruházást. Aktualizálja a nemzeti alkalmazkodási stratégiákat annak érdekében, hogy az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodással kapcsolatos szempontok beépüljenek a legfontosabb sérülékeny ágazatokba, és hogy az alkalmazkodás hiányosságait és akadályait kezeljék. Biztosítsa az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást célzó szakpolitikák szisztematikus és rendszeres nyomon követését és értékelését, és az eredmények beépítését az ezek nyomán felülvizsgált szakpolitika-tervezésbe és -végrehajtásba. Az uniós finanszírozási programokból, például a közös agrárpolitikából, a kohéziós politikai finanszírozásból és más releváns uniós alapokból származó támogatások felhasználása során helyezze előtérbe az éghajlatváltozás hatásaival szembeni rezilienciával kapcsolatos megfontolásokat. Biztosítsa, hogy rendelkezésre álljanak az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra irányuló fellépésekhez szükséges állami és magánfinanszírozási mechanizmusok, és hogy a költségvetések arányosak legyenek a beruházási szükségletekkel, különösen a kiemelten sérülékeny ágazatokban. A forrásokból származó ráfordításai növeljék az éghajlatváltozás hatásaival szembeni rezilienciát, ám ne növeljék a sérülékenységeket (azaz ne okozzanak jelentős kárt az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásban).
2. A tervezési eszközök összehangolása és a rendszerszintű átalakulást célzó összehangolt beavatkozások elősegítése érdekében javítsa a különböző (nemzeti/regionális/helyi) kormányzati szintek közötti koordinációt. Vonja be a szociális partnereket és a magánszektor érdekelt feleit a szakpolitika kialakításába, végrehajtásába, valamint a beruházásokba. Dokumentálja a vonatkozó konzultációk folyamatait és eredményeit. Hozzon létre mechanizmusokat a szubnacionális szakpolitikák előkészítésének, rendszeres felülvizsgálatának és aktualizálásának biztosítására.
3. A nemzeti stratégiákban, szakpolitikákban és tervekben részesítse előnyben a természetalapú megoldásokat és az ökoszisztéma-alapú alkalmazkodást, továbbá ezek bevezetéséhez gondoskodjon beruházásokról is.

⁽²²⁾ A Tanács ajánlása (2022. június 16.) a klímasemlegességre való méltányos átállás biztosításáról (HL C 243., 2022.6.27., 35. o.).

⁽²³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/955 rendelete (2023. május 10.) a Szociális Klímaalap létrehozásáról és az (EU) 2021/1060 rendelet módosításáról (HL L 130., 2023.5.16., 1. o.).

Kelt Brüsszelben, 2023. december 18-án.

a Bizottság részéről
Kadri SIMSON
a Bizottság tagja